

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Feljós szerkesztő:		Főmunkatárs:		Magánhirdetések legutányosabb, Árszabály szerint.	
Egész évre	4 frt	Féher János.		Révész Lajos.		Hivatásos hirdetések díja: 100 szög 2 frt. ezantúli minden megkezdett száz szónál 60 kralt több.	
Fél évre	2 »	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-martoni „Magyar Nyomda”.		A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőögre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címelve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		Lapunk számára hirdetések elfogad a „Reuter ügynökség és a Magyar Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Gránátos-utca 1. szám.	
Negyed évre	1 »						

A magyar közművelődési egyesületek újjászervezése.

Lőrinczy György, a F. M. K. E. titkára, a közel mult napokban elabaratumot terjesztett fel a Magyarországi vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a magyar közművelődési egyesületek, nevezetesen a felvidéki magyar közművelődési egyesület működése körében szerzett tapasztalatait s az ezekből levont következtetéseit tárja elő.

Az érdekes elabaratumot alább egész terjedelmében közlészük, hogy közművelődésünk iránt érdeklődő közönségünknek alkalma legyen azok felett elmélkedni.

Előre kell azonban már most bocsátanunk, hogy Lőrinczy György, Budapest székhelyű, a magyar vármegyénkből kulturaközpontot óhajtana alakítani s ezt négy nagy közművelődési egyesülettel körülvétni. E négy nagy közművelődési egyesület aztán hivatva lenne magába szívni a most csak vegetáló, nagyszámú játékonysági s más rokonteremtő és célú egyesületeket. Szóval a centralizációban helyezi minden bizalmát.

A titkár úr nézetei ideális szempontról véve szépek, de gyakorlati kivitelük nemcsak nagy nehézségekbe ütközik, hanem a siker elérését is kockáztatná.

Mert hiszen a köztapasztalat most is azt mutatja, hogy a hol kisebb, önálló egyesületek ügybuzgó kezek vezetése alatt állanak, hivataluknak szépen megfelelnek, ellenben azok, melyek egy nagyobb egyesület kötelékébe foglalva, megkötött kezekkel dolgoznak, feladatuk teljesítésében gátolva vannak.

Állításunk igazolására felhozzuk Nógrád megye kulturális állapotait. Nógrád vármegyében ez idő szerint van két önálló egyesület, u. m. a Nógrád megyei Nemzeti Intézet és a Felsőnógrád megyei Magyar Közművelődési Egyesület és ott van a F. M. K. E. nógrád megyei választmánya is. Ezen egyesületek közül a két első, feladatát szép sikerrel oldja

meg, ellenben az utolsó — épen függési viszonyánál fogva —, legkevésbé felel meg a töle reményelt várakozásoknak.

Laptársunk, a Losonc és Vidéke, ez évi 9-ik számában az iménti állítás igazolásául felel, hogy a málnapataki kisdödöről az ügyvezetés, a közgyűlési határozat ellenére megfelekezelt, s e megfelekezésből eredő bajok elhárítására a megyei választmány nem elég erős.

Hasonló eset áll fenn Turóc vármegyében is. E megyében a F. M. K. Egyesületnek egy óvodája van, Znióváralján. Amde a központból a közgyűlésileg megszavazott fenntartási költség ide sem jön a maga idejében, úgy hogy az óvónó hónapokon át nem kap fizetést. A választmány elnöksége sürgetést sürgetés után küld s a maga hatáskörében mindent elkövet pénztára gyarapítására, de mindez nem képes a dolgot rendes medrébe terelni.

És mi az eredménye ennek a megkötött helyzetnek? Az, hogy legbuzgóbb férfaink kifáradnak ebben a sikertelen küzdelemben, s lassanként visszavonulnak a küzdőtérrel. Így veszítjük el legjobb erőnket.

Kimondjuk tehát egész megnyugvással, hogy eddigi tapasztalataink után nem óhajljuk a további centralizációt, hanem igen is óhajljuk az óvodák terheitől való megszabadítást s a szabad, önálló működést. Ettől várjuk a magyar nemzeti állam megizomlását.

Ha a t. ügyvezetés figyelemmel kísérné a felvidéki hírlapokat, azokból sok olyan dolgot láthatna világosan, a melyt a központból még csak sejtteni sem lehet. A Felvidék hangulatát az itteni lapok hűen tükrözik vissza s azokból sok üdvös tanúságot lehet meríteni.

Lapunk évek óta sürgeti a megyei Nemzeti Szövetségek megalkotását, melyek önállóan működve, hivatva lennének minden esz-közt felhasználni, a vidéki és helyi viszonyokhoz képest, a magyar nemzeti eszme terjesztéséhez.

Ugyanezt teszi »Liptó« című kollegánk is, febr. 28-iki számában.

Sehogy sem tarljuk elegendőnek nemzeti eszméink megvalósításához azt a hideg köznyt, mely manapság lábrakapott a felvidéki magyar közadalomban, a mi egyszerűen csak annyiból áll, hogy megfizeljük tagsági díjainkat. Pezsgő életet akarunk bevinni társadalmunkba s ezt csak az önálló tevékenységtől várjuk. A bennünket környező, a földünk élő iparos és kereskedelmi osztályt magunkhoz kell ragadnunk. A vidéki választmányok ezt nem tehetik, mert legfőbb gondjuk az óvodák zilált anyagi ügyei veszik igénybe.

Ajánljuk tehát ügyvezetésűgünknek, hogy első sorban mentse fel a megyei választmányokat az óvodák anyagi gondjaitól azáltal, hogy a közgyűlésileg megszavazott fenntartási költségeket pontosan küldje meg a választmányokhoz; másodsorban pedig, hogy a választmányokkal élénk érintkezést tartson fel. Végyn tudomást azok törekvéseiről s azokat minden kitelhető eszközökkel iparkodjék támogatni.

Lőrinczy Györgynek a vallás- és közoktatási miniszterhez intézett felterjesztése ekként szól:

Nagyméltóságú Minister úr!
Kegyelmes Uram!

Másfél esztendővel ezelőtt a »F. M. K. E.« meg-tisztelő hívása folytán egy nyugalmas és aránylag jövedelmes polgári állást hagytam el azért, hogy csekély tehetségem minden erejével annak a szent törekvésnek napjamosává legyek, melyet a »felvidéki magyar közművelődési egyesület« nemzeti hivatásául felismertem. Azt hittem akkor, hogy e hivatás iránt való meleg szeretet minden magyar ember szívében él és oly erős, mint az én szívében, mely kora gyermekésem éveit óta a magyar faj fényes jövődjéről és ezer esztendő házak felvirágzásáról álmodozik.

Hízen a mienknél szerencsésebb és nagyobb nemzetek is küzdenek fájuknak fennmaradásáért és növe-lésért; távol világrészek szigeteit s lakatán területét kutatják fel és foglalják el, hogy azokra szaporodó fajuk új meg új nemzedékeit telepíthessék. Mennyivel jogosabb és önzetlenebb törekvés a magyar nemzeték,

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Álmatlan éjszakán . . .

Álmatlan éjszakán
Hánykodom ágyamon;
Az új nap hajnalát,
Azt várom, óhajtom.

Várom és óhajtom
A pirkadó hajnalat,
De minden óhajom
Sötét éjben elhal.

Olyan ez éjszaka
Mint életem sorsa:
Nincs neki nappala,
Nincs hajnala soha.

Ha pirkad is talán
Jön egy sötét felleg,
És a nap sugarát
Szűltében öli meg.

Bánfi János.

Még egyszer . . . utoljára!

Karcolat. Írta: Révész Lajos.

— A »Felvidéki Híradó« eredeti tárcája. —
(Vége.)

Egyszer aztán nagy fordulat állott be a dologban. — Tudja-e mi az újság? Így lepte meg egy délután Szenczyt a leánya. Az az újság, hogy holnap megynk mamával Grácba . . .

— Grácba . . . ?
— Igen! A mama nővére, tudja az ottani hadtestparancsnok felesége, nagyon beteg. Oda kell mennünk. Tudja mit? Kísérjen el bennünket. Én nem tudok magától ilyen hírtelen, ilyen váratlan elválni. Ugy-e, elkísér?

Szegény főhadnagy szíve összeszorult erre a világról sem várt hírről. Nem tudott felelni, csak nézett a leányra, csak nézett reá szomorúan, mignem két nehéz könyvecske jelent meg pillán, tanúli gyantán annak a szörnyű kinnak, mely lelkét előntötte.

És a leánya is egészen elérzékenyedett. Oda borult szívbeli völegénye kebelére, átölelte ideges hűvel és lecsókolta azt az érette hullott két könyvecskepet. Aztán, mikor szóhoz jutott, megkérdezte szerelmes suttogással:

— Ugy-e, elkísérsz édes?
— Elkísérek drága gyermek, elkísérek. De okvetlenül menned kell nekem is?!

— No! A mama nélkül nem maradhatok itt?
— És hosszú időre mentek?
— Remélem, nem! Az attól függ — tudja —

hogy szegény Amy tante-ot, hogy találjuk! Lehet, hogy csak pár hétre.

— Akármeggig maradnak is, arra kérem édes kis baba, hogy nekem minden nap írjon, ha többet nem, csak annyit, hogy szeret. Igen?
— Igen! Minden nap írni fogok.

. . . . . Irt is egy jó darabig minden nap. Szenczy Pista személyesen is meggyőződött, hogy az altábornagy né súlyos beteg; és ha elejente kétségbe ejtette is, hogy szíve édes szerelmétől hosszabb időre elszakadni kénytelen, azok az édes levelek megis csak enyhítették sajtó fájdalmát.

Igy mult el fél év. Kínos, gyötrelmes, hosszú félév! És a beteg asszony állapota nem javult; legálább nem annyira, hogy nővére apolását nélkülözhetne volna. Így írta meg Marcsa, Szenczy türelmetlen kérdésökösödésére.

Aztán egyszer csak kezdtek a levelek ki-kimaradni. Már nem kapott minden nap; gyakran hiába szaladt a levelet kihordó postás elé; az ő számára mindinkább rendetlenül érkeztek a levelek. Ami jött is, mindinkább komoly, mindinkább hideg, mindinkább szertartásos volt.

Pedig szegény Szenczy, ha valaha, most szorult volna a vigasztalásra, mert az örökös izgalom, az ősi hadgyakorlatok végére ágyba döntötte.

Igazan beteg volt. Igazán!
Hanem azért semmi gyöngöset nem érzett, mikor meghallotta, hogy az ezredes unoka öcsce — a gráci hadtestparancsnok első szárnységéde — megérkezett s ma este a tisztikaszinóban bankett lesz a tisztelőt.

Felkelt ő is, felöltözött s megjelent a banketten.

mely egyedül ennek a kicsiny, ősi ezer éves hazának román és bérci között kiván magának békes otthont biztosítani, s szöndes, virágzó berkeket alapítani a nemzeti élet és nyelv számára! Magasztos és önzetlen lelkesedésben azt képzeltem, hogy az egészséges magyar nemzeti társadalomnak a nemzeti közművelődés humánus és tiszta eszközeivel való kiegyensúlyozott közeletünknek minden tényezőjére számíthatok, és itt, a felvidéken élő két milliónyi szláv — nagyobbára ellenséges érzelmi s szellemi és erkölcsi fejlődésében nagyon elmaradt — nép között a magyar közművelődés megint tanult meg alapítani, vagy legalább pusztulásnak indult fajom alig kétszáz ezer léleknyi töredékét a nemzeti élet számára megmenteni sikerrel segíthetek.

Nem szándékozom Nagyműveltség ezer oldalról igénybeveti idejét ama nagy feladatok elemzésére fordítani, melyek megoldása a F. M. K. E. célját képezi; Nagyműveltség — nemzeti közművelődésünk leghivatottabb verze, — sokkal inkább tisztában van e feladatok lényegével, semhogy az én igénytelen vázlataimra szükség volna. Csak azon másféltizedi lélekemestő küzdelemnek — melyben fogatkozás erőmet az úgy javára érkeztetni iparkodtam — némi feltárásképben bátorodom Nagyműveltség szives figyelmét felhívni azon munkálatokra, melyekben a magyar társadalom lanyha érdeklődését igyekeztem felbresztetni nemzeti közművelődésünk iránt. Kezdetből fogva az a meggyőződésöm, hogy e téren az államhatalom és a társadalom erőinek egyesítésére van szükség; hogy a magyar nemzeti közművelődés a két egymással szövetkező, egymást kiegészítő és egymás hiányait pótoló, mindenben egyetértő és közösen megállapított terveihez megalkodó tényezők: a társadalomnak és politikai kormányának vállalt terveihez vihető egyedül diadalra, és a nagy cél: a nemzeti kultúra eszközeivel nemzeti államot alkotni, — egyformán szenved, és az arra való törekvésben akár a teremő két tényező összhangja, akár a kölcsönös egymásrahatás valamely feltétele hiányzik. Ezért, — míg az államhatalom kezelőhöz intézett feliratokban ez egyetértő közös munkálkodás szükségességét hangsúlyoztam és a magas kormány jóakarát támogatásáért, utbaigazító tanácsait kértem a F. M. K. E. számára, addig ébresztő, biztató, lelkesítő szavakkal a magyarság egyetemének áldozatkészéget, hazafiaságot igyekeztem megnyerni nagy nemzeti küldetésünk méltányolása és pártolása érdekében.

Ma, másfél esztendőnyi emésztő küzdelem után, mely álmatlan éjszakáimat a magánélet és a hazaszeret gondjainal rabolta el, — sok keserű tapasztalásban s még több csalódásban kifáradva, kénytelen vagyok belátni, hogy az apostoli hivatás idealizisták betelítésében az egyén testi és szellemi fegyvertára összetörik; hogy az egyéni lelkesedés ereje kevés ahhoz, hogy egy egész társadalom téves irányú közszellemét megváltoztassa. S míg lelke bántosan tekint végig a mai magyar közeletben, mely a legfontosabb nemzeti létkérdések iránt a legsivárabb közönyösséget tanúsítja, — addig erőteljes szavaikkal még egy utolsó kísérletre vállalkozom a végett, hogy a magyar közművelődési egyesületek, — főképen pedig a F. M. K. E. — nemes kultúrszövetségének kalauzolására és vezetésére a Nagyműveltség államférfii erejét és egyéni kitűnő képességeit hívjam fel.

— No, ez igazán szép tőled, hogy elfjöttél! szóit hozzá az ezredes. Persze, persze, most jut eszembe, hogy a kis fruska felől remélés valamit hallani; nemde? Ismered, úgy-e, a kis Zámbo Marcst? fordult öcséséhez, kinek a főhadnagyt bemutatata.

— Hogy ismerem-e? És azon a szigorú, katonás arcon egy gyöngéd mosoly villant át. Igen, ismerem. Tegnapelőtt óta mennyazonnyom!

Hogy mi adott erőt Szenczy főhadnagynak, én nem tudom. Hanem nem esett össze; még csak negy nem tántorult. Szalutált a két magas rangú tisztnek, aztán leült az asztal végére, átellenben a főlegénynyel.

Talán végig ette az egész étlapot; talán nem ment le egy falat sem a torkán! Ki tudna azt, hogy egy ilyen meghabodott lelkű ember mire képes. Csak az bizonyos, hogy a poharat sűrűn hajtogatta s az bizonyos, hogy nem egyszer tévedt a keze revolvere agra — melyet mindig magával hordott — hogy a boldog főlegényt orokre nemavá tegye, mielőtt azt a bajos viragot, az ő szivének edes, édes balványát a magáéba tenné.

De mégsem tette. Sokkal inkább imádtá azt a hütelent, semhogy tudva boldogtalanságát akarna.

Legyen hat azzal boldog, ha már őt s neki tett ígéretein elefede. Legyen hat azzal boldog!

Eszebe jutott, hogy azt mondta: soha más férfit megolenni, megcsokolni nem tudna.

— Vajon megölelte, megcsokolta-e azt? Tépelődt magában, miáltal az őrnagyot nézte. És nem tudott ettől a tépő gondolattól megszabadulni.

Ejfel után volt már, mikor az ezredes s az őrnagy eltavoztak s a dalos Szeker főhadnagyt odaállott a cigány elé s úgy énekelte, hogy:

A Felvidéki Magyarországi törvényhatóságára kiterjedő F. M. K. E. adminisztrációjában az a legsajnosabb tapasztalásom, hogy ily egyesület fennállását és jövőjét az egyes állampolgárok áldozatkészégével biztosítani többé nem lehetséges. És annál kevésbé lehetséges haladni a nemzeti műveltség terjesztésének munkálásában, mert hiszen az a jövedelemforrás — az egyéni áldozatkészég és lelkesedés, — melyből az egyesületek eddigelé táplálkoztak, annyira ingatag, annyira ki van téve az apály és dagály eshetőségeinek, hogy a közlekedésre, mint folytonos fenntartó és tápláló erőre számítani s arra nagy jövőjű közművelődési alkotások életét bízni: gyarló és könnyelmű vállalkozás volna.

Nem kutatom most — Kegyelmes Uram — e sajnos szociológiai tünetek okait, csak — mint saját szomorú tapasztalataimat — megállapítom azok létezését. Talán a közszellem periodikus betegsége ez, melynél fogva ma minden egyéni törekvés — csekély kivétellel — a vagyonszerszere, az egyéni boldogulásra irányul, vagy a közfelfogásból kivessz a bizalom a közművelődési egyesületek jövője iránt. Nem tudom. De azt látom, hogy az apathia beállott és azt a nagy eszmét, melyet a társadalomnak egy nagylelkű fellángolása másfél évtized előtt életrehozott, ma már a végpusztulás fenyegeti.

Nagyműveltség Miniszter úr, Kegyelmes Uram! Nagyműveltség legjobban tudja, hogy nemzeti közművelődésünk előbbrevitelében a magyar közművelődési egyesületek — s ezek között különösen a F. M. K. E., mely ma is óriási erőfeszítéssel 34 kisdévodát tart lenn, s több iskolát segít, 28 daloskört és 4 közkönyvtartat szervez, — mily hathatós és hűségese munkatársai voltak kezdetől fogva nemzeti kormányainknak, s hogy az, ki a társadalom ezen legjelentékenyebb és legnemesebb szövetségének megfelelő szervezetét kidolgozni és megalkotni tudná: voltaképpen a legnagyobb nemzeti institúciók egyikének adna életet és a késő utókor halájjára tenné magát érdemessé. Mert az lenne az egyetlen elképzelhető forma, a melyben a magyar nemzet — fájának fenntartása és erősítése végett — társadalmilag egygyé olvadhatna, ez a közös, egyetértő munkásság volna az, melylyel a magyar földet a magyar nemzet számára igazában és végleg meghódítani s ilykép a magyar nemzeti államot a nyugoti kultúra keretében örök időkre megalkotni lehetne.

Nem feltűnési vágyból, vagy erőim túlbecsüléséből írom ezt, Kegyelmes uram, de egyedül azért, mert aggodó lelkem minden gondolatát e nagy eszme szolgálatára ohojtajnom áldozni és mert azt hiszem, hogy ha abban a szent alomban, mely hosszú töprenkedéseim közül alakot öltött, van valami olyan, ami megvalósítható és pedig sikerrel valószínű meg, úgy erre csakis a Nagyműveltség államférfii bölcsessége és kormányozó erős keze, — melyet fényes közhivatali állásának minden előnye is támogat, — lehet eléggé hatalmas és hivatott.

Abban az álomképben, a ma sok különféle érdek szerint destrualt Magyarországot úgy látom magam előtt, mintha egyetlen óriási kulturelhálózata változnék át, mely az etnográfiai és az ennek körülbelül megfelelő geográfiai viszonyok szerint öt kulturkerületre oszlik.

Csak egy csillag ragyog fenn az égen . . .
Ha nem szeretsz, mert nem mondtad régen?
Nem borult von' ez a világ én felettem gyszabna,
Az én szívem, szegény szívem, oly nagyon nem fájna!

Szenczy főhadnagyt ráborult az asztalra és sirt, sirt keservesen. Aztán oda ültette maga mellé jó pajtasát, a cigányt oda állította asztalukhoz és énekelte ő is, hogy »szegény szívem oly nagyon nem fájna!«
Egy óra hosszan csak ezt húzatta, csak ezt énekeltek.

Aztán egyszerre elhallgattatta a cigányt; kivett egy szászat, oda adta a hajlongó primasznak.

— Azt a bizonyost jatszál el nekem, tudod? amit az alatt az ablak alatt eljatszál. Azt jatszál el nekem meg egyszer — utoljára.

— Igen is, tudom főhadnagyt úr!
És rarantotta a cigány Zámbo Marcsa kedvenc notáját:

»Árva róza virágzik a temetőn . . .«
Szenczy Pista alvó hallgatta a banatos melódiát, még Szeker főhadnagyt énekelte a szöveget szépen, szomorúan.

Mikor odaig jutottak, hogy »én is olyan árva vagyok, mint egy nem gondozott virág . . .« Szenczy Pista úgy lötte magát föbe, hogy csak egyet csavartodott a teste s eietlenül esett le az éneműt cigányok közé.

Meg egyszer, utoljára elhúzta az »ő notáját — és elment oda, ahol »szegény szívem« nem fáj többé olyan nagyon.

Vagy tau meg ott is faj?
Ki tudja . . . ?

Az első: egy kulturális központi kerület, mely Budapest székhellyel magába foglalná Középmagyarországot tulyonóan magyar népességű vármegyéknek területét. Ennek a központi kerületnek emines feladata az volna, hogy a kultúrszövetség vagy hálózat többi részeinek összetartó, központi erejét képezze, melyben a társadalom önművelődési életének idegszála összefutnak. Ez gyűjtőné és kezelné az összes kultúregyesületek közös vagonját, osztaná szét a tevékenységükkhöz szükséges pénzbeli eszközöket s központi igazgató tanácsában minden vidék megfelelő számban képviselve léven: egy állandó kulturparlament alakíthatna, mely az adminisztráció összes teendőit végezhetné. A mostani képviselőház épületét és helyiségeit igazán alig értékesíthetné az állam jobban, s nem áldozhatna nagyobb és fontosabb intézmény megteremtésére.

A Budapestből és a körülötte lévő nagy magyar vármegyék közül ilykép alakuló kulturközpontot aztán négy nagy közművelődési egyesület ölelné körül, mely egyszersmind magába szívhátna a most szintén csak vegetáló, nagyszámú jöteknység s más rokontermészetű és célú egyesületeket is. E négy egyesület.

1) Az erdélyi, melyhez a szomszédos magyarországi vármegyék is (Szathmár, Marmaros, Bihar stb.) még csatoltnának.

2) A felvidéki, melyhez még legalább Pozsony, Gómör-Kishont, Sáros, Abauj-Torna-vármegye volna csatolandó.

3) A dunántúli, és
4) A delvidéki, melynek kikerekítése ép most van folyamatban.

Egyarással és a közoktatási kormányval folytonos összeköttetésben, központi, egységes, tervszerű és rendezett igazgatás alatt ez öt kerületből álló kultúrszövetségben egész nemzetünk oszlatlan teljességében részt vehetne abban az autonóm tevékenységben, mely minden közművelődési szükségletet kielégíthetne anélkül, hogy az állam hivatalos erői igénybevetnének. Mily óriási előnye volna ennek, Kegyelmes uram! Mily nemes irányba terelődné a közérdeklődés! a közügy munkálásában mily tér nyílnék minden jóakaratkak, minden tehetségeknek! Mennyi nyomor, mennyi viszásság volna megszüntethető a saját magunk erejéből, s az államnak mennyi eszköze szabadulna fel és volna a hivatalos igazgatás más céljainak előmozdítására fordítható! S a tüzök, politikai és társadalmi elégedetlenséget terjesztő hibás elméletek mint omlónak össze egy új életre villanyozott közszellem világító, alkotó fényét előt. Mert az én álomom szerint ennek az egyetlen, nagy kultúrszövetségnek tagja volna minden magyarországi polgár. Ugy vélem tudniilik, hogy nem volna nehéz azt az évi ötszáz ezer forintot, mely a most megvélő tőkék jövedelmén felül az öt kulturkerület tevékenységéhez szükséges volna, az egyének megadótatása nélkül kizárólag a testületek áldozatkészégéből — rendszeres kezelés mellett — biztosítani.

A törvényhatóságok, városok, községek, uradalmak, pénzintézetek, ipari és más részvénytársaságok, az iskolák, a minisztériumok és ezeknek különálló hivatalai, az egyházi hatóságok és községek, kaszinók, olvasókörök, asztaltársaságok s egyéb testületek, a Nagyműveltség nyomatékos szavára bizonylan kivétel nélkül megajánlanának bizonyos évi segélyt a nagy magyar közművelődési szövetség céljaira. S így minden hazai korporáció tagjává léven az egyesületnek s corporative biztosítván az évi szükségletet: egyrészt az egyes emberek erejének, áldozatkészégének igénybevétele nélkül mindenki tagja volna az egyesületnek, mert mindenki tartozik valamelyik testülethez, másrészt az évi jövedelem sokkal biztosabban nyilvánvartható, behajtható és kezelhető volna mint most, mikor a közművelődési egyesületek vagyonának s jövedelmének legnagyobb része csalekony illuziókból áll.

Kegyelmes Uram! Tudom, hogy még azzal az ötszáz ezer forint évi jövedelemmel sem lehet csodákat művelni; tudom, hogy a magyar nemzeti állam kiepiítéséhez az évtizedek hosszú sora s a nemzedékek folytonos munkája, szellemi, erkölcsi és anyagi javainak feláldozása szükséges. De egy erős hit éi lelkemben, mely többféle vagy éshajtas alakjában minden magyar ember érteiseiben nyíltan vagy elfojtva ott szong, ott lappang, s ez a hit azzal biztat engem, hogy a vezérlésre hivatottak által kellőképen — s talán ahoz hasonlóan, mint én valóni bator voltam — megszervezett magyar társadalom autonóm közművelődési tevékenységben legbiztosabb és leghatalmasabb alapja volna megvetve a lassan, de biztosan épülő magyar nemzeti kultúrállamnak. Mert a közművelődési egyesületek így legalább megkezdhetnék a nagy munkát, melynek eddigelé csak utjait és eszközöket tétován keresgetik, s realis alappal bírva, az emberi természet azon örök törvényével fogva, mely szerint az erősekhez mindig

szivesebben csatlakozunk, jobban képesek volnának magokhoz vonzani az egyesek érzelmét, gondolkodását, a tevékenység iránt való szeretetét, sőt a tömegek rokonszenvező hangulatát is, és a ma széthúzó társadalomban rövid évek alatt egészséges, erős és becsülettel közszellem fejlődő nék, főgökony és hajlandó az igazi nemzeti feladatok támogatására.

Ily társadalom szervezett közművelődési szövetségének az egész országra kiterjedő hálózatát megalkotni, úgy vélem: méltó ambíciója lehet egy nemzet hivatott vezérének. A nagy Szechenyi apostoli munkája nyomán a vagyoni jólét, az erkölcsi tisztaság, a szellemi haladás és politikai érettség biztos ösvényre kalauzolná nemzetünket az ilyen vezér; arra az útra, melyen a jövődjében bizó, hivatását megértő, kitartóan dicsőségére, hazájának nagyságára és boldogságára törekvő magyar nemzet csüggedés nélkül haladhatna az idők czeredévein és zivatarn kerestül.

E néhány sor, Kegyelmes Uram, mégcsak nem is vázlatra annak a nagyszabású szervezetnek, melynek körvonalai előttem tisztán látszanak. Csak egy nagy horderejű nemzeti alkotás alapfogolátát olajoltam itt kimondani, azon reményben, hogy a megvalósításának módjaival és eszközeivel Nagyméltóságod talán érdemesnek fogja tartani foglalkozni. De akár tesz valami jó eredménye az én fájdalmas segélykialtásomnak, akár nem, ez igénytelen léppel legalább egyet teljesítettem azon kötelességem közül, melyeket úgy hazafüli aggodalom, mint hivatali állásom reám ró, s ez némi megnyugvást okoz nekem azon öntudattal, hogy megtettem azt, amit megtehettem. A közakona híven feloldozza magát, de a győzelem a vezértől függ.

Legmélyebb tiszteletem nyilvánítása után maradtam Nyitra, 1897. évi február 10. r.

Nagyméltóságú Minister úr, Kegyelmes Uramnak alázatos szolgálja:

Lőrinczy György,
a F. M. K. E. titkára.

HIREINK.

— A F. M. K. E. turócú választmánya által f. hó 1-én rendezett műkedvelői színi előadás és táncmulatság iránt oly széles körű érdeklődést mutatott a megye hazafias községe, a milyent eddig még nem tapasztaltunk. Az állami iskolák tornaterme zsúfolásig megtelt közönséggel, s mindenki a színpadra fordította figyelmét midőn a függöny felgördült. Az előadás szépen kezdődött s olyan élvezetre nyújtott alapos kilátást, a milyent csak jól begyakorolt műkedvelőktől lehet várni. Sajnos azonban, hogy az első felvonás vége felé, egy mindkét mely részére indító baleset folytán az előadás folytatását be kellett szüntetni. Műkedvelőink fáradsága s a közönség várakozása azonban aprilis hóban el fogja venni a megérdemelt elismerést illetve a kielegítést; a midőn ugyenez a színdarab elő fog adni a turócú jötekyne nöegylet által rendezendő mulatság alkalomával. — A felbemarad; színi előadás után a rendezőség a termet csakhamar atalakította táncteremmé s miután a közönség meggyőzött arról, hogy a baleset komolyabb következményekkel nincs összeköve, kedélyesen fogott a tánchoz, mely aztán éppen a reggeli óráig tartott. A négyeseket a tág 40 par táncolta. A táncolók közt láttuk a vármegyéi intelligenciájának csaknem teljes számát, s ezért a résztvevők névszírnti felsorolást mellőzhetők tartjuk, csupán azt jelenítjük ki, hogy: soha nem kívánunk sikerültebb mulatságot. A siker egy részének ekként való lefolyása valóban megnyugtatta a rendezőseget, a mely előzőleg már heteken át nem kimélt semmi fáradságot a siker érdekében, másrészt a közönség is bizonyára meg van elégedve a rendezőség által nyújtott élvezettel. A siker anyagi része is várakozás felüli volt, miről a választmány elnöksége az alábbiakban számol el a t. közönség előtt.

— Nyilvános számadás és köszönet. A folyó évi március hó 1-én a FMKE. turócú vármegyéi választmánya javára megtartott műkedvelői színi előadás és táncszelvény alkalmával belépő jegyekből befolyt 296 ft 30 kr. felülízetésekből és jegyek megváltásából 81 ft, összes bevétel 377 ft 30 kr. Kiadás 82 ft 19 kr., tiszta jövedelem 295 ft 11 kr. Részben felülízetek, részben pedig jegyeiket megváltották a következő hölgyek és urak: Juth Kálmán és ifj. Juth György 10—10 ft; özv. Beniczky Martonné, Révay Nandorné, id. Juth György, Rakovszky Ivan és Schütz Lajos 5—5 ft; Borbély Kálmán és Somogyi Geza 3—3 ft; Akantisz Rezo, Friedmann Mór, Juth Ferenc, Lehoczky Istvan, Dr. Lencsö János, Michalus Sándor, Viadar Imre és dr. Wolf Lipót 2—2 ft; Chikan Miklós, Csepessányi Ferenc, David Gyula, Epstein László, Fischer Armin, Holbay Lajos, Keviczky Kálmán, Konkac Albert, Kubala Alajos, Ormos Zsigmond, Parvy Endre, Schinner Lajos, Schwarz Vilmos és Zathureczky Jenő 1—1 ft. Fogadják úgy a lelkes közreműködők, mint a szives felülízetők, ugyszintén özv. Moskóci Ferencné úrhölgy, — ki a jegyek elarusítását szivesegből vállalta magára — a rendezőség halas köszönetét. — A rendező bizottság 1897. évi március hó 3-án tartott zárd-értekezletének megbizásából:

Boldis Ignác,
alelnök.

— **Március 15-ike.** Március 15-kének megünneplése céljából Boldis Ignác igazgató kezdeményezése folytán a znióváraljai áll. tanítóképző intézet s a turóc-szt-mártoni áll. polgári iskola f. évi március 15-ének előnapján: *vasárnapon, március 14-én* Turóc-Szt-Mártonban, az állami iskolák tornacsarnokában együttes hangversenyt rendez. Kezdeté del utáni fél 3 órakor; belépő díj személyenként 60 kr. A két intézet tanári kara ez úton is meghívja a t. közönséget. A hangverseny műsora a következő: 1. *Nemzeti dal.* Petöfi Sándortól, zenéje Boldis Ignácól; zenekar-kísérettel előadja a znióváraljai áll. tanítóképző intézet, a turóc-szt-mártoni áll. polgári fiú és leány iskola s a turóc-szt-mártoni áll. felső kereskedelmi iskola tanulóiból alakult nagy vegyes kar. Ugyanezt a költeményt szavalja Teltz Géza, felső keresk. isk. tanuló. — 2. *Március 15-ike.* Irta és előadja Somogyi Géza, a znióváraljai áll. tanítóképző intézet igazgatója. — 3. *Hunyadi László dalma nyitánya* Erkel Ferentől; előadja a znióváraljai áll. tanítóképző intézet növendékeinek zenekara. — 4. *Különböző nemzetek daltai:* a) Angol himnus, b) Francia népdal, c) Lengyel himnus, d) Olasz tancdal, e) Finn nemzeti dal, f) Svéd tancdal, g) Marcellaise, h) Magyar himnus; zongorakísérettel előadja a polgári fiú- és leányiskola énekkara. — 5. *A magyar hazafias költszet.* Irta és előadja Boldis Ignác, a turóc-szt-mártoni áll. polgári és felsőkereskedelmi iskola igazgatója. — 6. *Nemzeti zászló.* Huber Károlytól, előadja a znióváraljai áll. tanítóképző intézet férfikara. Az I. és II. részt között: *Előre!* Tóth Kálmán költeménye, szavalja Kovács Sándor. tanítóképző intézeti növendék. — 7. *Rákóczi-induló.* Berlioz átirata szerint előadja a znióváraljai áll. tanítóképző intézet növendékeinek zenekara. — 8. *Dalok versenyé.* Magyar népdalok, előadja: a) a felsőkereskedelmi iskola férfikara; b) a polgári fiú- és leányiskola gyermekkara; c) az áll. tanítóképző intézet férfikara. — 9. *Szavaldó versenyé.* a) *Rendületlenül.* Arany Jánostól; szavalja Fazekas József, tanítóképző intézeti növendék. b) *A hazza.* Posa Lajostól; szavalják Bogyay Olga, Boldis Ilona, Buócz Berta, Pehér Etelka, Hauser Irma, Kossuth Anna és Moskóci Margit polgári leányiskolai tanuló. c) *A hazziról.* Petöfi Sándortól; szavalja Clement Ernő, felsőkereskedelmi isk. tanuló. — 10. *Ezer ér.* Inczédy Lászlótól, zenéje Boldis Ignácól; zenekar-kísérettel előadja a polgári és felsőkereskedelmi iskola vegyeskara. Az énekdarabokat betanították és vezetik: Boldis Ignác, igazgató és Egner Adolf, tanítóképz. int. tanár. A szavaltokat betanították Parvy Endre és Révész Lajos tanárok.

— **Árvamegye vasútja.** Köztudomás szerint Árvamegye az egyedüli, mely csak annyiban élvezhetette a vasútnak előnyét, hogy eddig csak legelőbb részét érintette a kassa-óderbergi vasút fővonalá Regőa sűrűtergét már az árvamegyeiek a vasutat, mely a megyét átszelve, gazdasági viszonyaikon s kereskedelmükön lendítene. Hogy jelentősebb esemény tehát reájuk nézve az, hogy már legközelebb megkezdik építeni az árvavölgyi 73 km. hosszúságú vasutat. Az új vasút Královától kiindulva, Turdossin érintésével a galiciai határig fog vezetni. A vasút-építő mernökök telepe Alsó-Kubinban van, honnan a munkálatok intézettek.

— **Vilamos vasút a Tatrában.** Annak a vilamos vasútnak, mely Popradról Felkan és Nagy-Szalókon át a három Tatráfüredre fog vinni, a folyó év tavaszán építést meg fogjak kezdeni, és a fűrdőévd kezdeten már a közönség rendelkezésére fog állani. A hajtóerzt a Tarpatak fogja szolgáltatni, melynek vízvesése, a két hó óta folytatott mérések szerint a 200 loerőt meghaladja.

— **A felvidéki hazsiipara.** A felvidéki vármegyék nyomorúságos gazdasági és megélhetési viszonyai szempontjából mérhetetlen fontosságra a hazsiiparnak és a kis iparnak az északi vármegyékben való meghonosítása. Ezt a ténny minden részről elismerik, de mégis alig történik valami ebben az irányban. Az általános elhanyagolás közepette kétszeres jelentőségű az az akció, melyet a felvidéki iparviszonyok ügyében a kassai kereskedelmi és iparkamara megindított. Mint ugyanis nekünk jelentik, a kamara legutóbbi közgyűlése főként ezzel a dologgal foglalkozott és elhatározta, hogy a kamara lépéseket tesz egy Lublón létesítendő szövgővár és egy állami támogatással Szepes-Ofalun létesítendő halina-gyngy dolgában, továbbá intézkedik az irant, hogy Ungmeyer felvidéki-két nyomorúságos viszonyaira való tekintettel, két-három lakovai kosarfonó család a Verhovina erte legalkalmasság községekben állami támogatás mellett oly célból telepítessek meg, hogy ott a kosarfonást mint népiipart meghonosítsa. A kamara ezenfelül elhatározta, miszerint minden töle telhető elkövető arra nézve, hogy a kormany az ungvári iparosaktárszövetséget megfelelő kamat nélküli kölcsön engedélyezésével támogassa s végül, hogy a kezűgyesség oktatásnak Szarcs-, Szepes-, Ung és Zemplénmegyében való meghonosítása vegett feliratot intéz a kormanyhoz.

— **Vizhang.** A hazaszeretnek és áldozatkészességnek példái azok az aláírasi ívek, melyek a felvidéki magyar közművelődési egyesület ügyvivő elnökéhez naponként beérkeznek azokkal az adományokkal melyeket a F. M. K. E. nemzeti céljainak előmozdítására s százezer forintos ezredévi alapítványának gyarapítására szannak jó hazafiak. Így legközelebb a budapesti ag hitv. ev. lögymnasium küldött gyűjtőbí 12 frrtal érkezett be az ügyvezetőseghöz, s az alá rasi ívre az öszeg aia ez volt írva: »A budapesti ag hitv. ev. lögymnasium

néhány tanára tizenkét forinttal járul a F. M. K. E. nemzeti alapítványához. Vivat. Crescat. Floreat! Góbi Imre igazgató. « De legmeghatótt az az aláírasi ív, mely az esztergomi adóhivataltól érkezett be, s mely szinte fajó vizshangja annak a segélykialtásnak, melyet a F. M. K. E. szözata szöztvitt az országra. Esztergomi szegény adóhivatallakok 2 ft 20 kr küldtek a nemzeti alapítványra ezzel a megjegyzéssel: »A szegény magyar tisztviselő szegény kenyereből, nem irigylhető filléreiből: a hazart, ha kell, még a sólán száraz kenyereből is. . . . Valjón mit szólnak e nemes és valóban magasatos példához dicső nagyuraink, akik székesreket elköltönek évenként apró cseppr kedvelésekre, de az igazán nemzeti nagy ügynek támogatására dús jövedelmüknek még morszaltat is sajnálnak? . . .

— **A miniszter köszönete.** Lőrinczy György, a F. M. K. E. titkára emlékirattal a miniszter igen szívesen fogadta, s a következő levélben köszönetet meg: »Igen tisztelt Titkár ur! Nagy érdeklődéssel olvastam a magyar közművelődési egyesületék ügyében nekem kezbesített memorándumát. Fogadják kérem közművelődésünk iránt tanusított érdeklődésének ezen újabb jeleirét köszönetemmel. Tisztelettel: Vlacciss s. k. «

— **Államjegy bevonása.** A forgalomban volt 312 millió forintnyi államjegyből 1, 5 és 50 forintokban összesen 199 és negyed millió forintot vontak be, s így még 112 1/4 millió államjegy van forgalomban. Nevezetesen az 1 forintos jegyekből, melyekből 1894. évi július 24-én még 57 883 361 ft volt forgalomban, október végéig bevonattak és mint törlesztettek 57 128 501 forintot s így csupán 754 860 ft maradt még forgalomban.

— **A betegsegélyző pénztárak új tagjai.** A kereskedelmi miniszter kimondotta, hogy a takarékpénztárak és bankok működése ipari működés s így alkalmazottak ipari alkalmazottaknak tekintendők. Ez oknál fogva az intézetek mindazon alkalmazottait, akik évi 1200 forintnál magasabb fizetést, vagy f forintnál magasabb napidíjat nem élveznek, a betegsegélyző pénztárnál bejelenteni kötelesek.

— **A bortörvény új végrehajtása vagy — revíziója.** Az Agrár Értesítő illetékes forrásból értesül, hogy a földmivélségi miniszteriumban teljesen elkészült a bortörvény új végrehajtási rendelkezések tervezete. A jóvő hó folyamán a földmivélségi költészetés letárgyalása után a földmivélségi miniszteriumban a kereskedelmiügyi miniszterium hozzájárulásával anket lesz, mely a tervezetet megbeszélés tárgyává fogja tenni. Az anketet már január hóra tervezték, de Darányi Ignác földmivélségi miniszter hazalenyen akar az értekezleten előkülni, s azért halasztotta azt a jóvő hónapra. A miniszterium gondoskodott róla, hogy a tervezetet az érdekelteknél jó eleve megküldjék. Ezen az értekezleten fogják egyszerűsind azt is megvitatni, hogy az új rendelkez. elengedő-e a bajok alapos orvoslására, vagy szükségesnek tartják-e a hozzáértők magának a bortörvénynek revízióját.

— **Szülőjótási tanfolyam.** A nyitrai megyei gazdasági egyesület március 18-án és 19-én Nyitra, a városzáza kistermében szülőjótási, 20-án pedig Lőrinczy Gyula komlóvölgyi szülőjótásban szülőjótványtanfolyamot rendez. A tanfolyam teljesen díjmentes s mindenki résztvehet benne. A tanfolyamon Bernhard Rezső királyi szülőjótgyelő az összes telepítési kérdésről tájékoztatja a résztvevőket.

— **Köhögés,** rekedtség és elnyálkodás ellen legjobb hatású szer a Réthy-féle pemotefü-cukorka, mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr. 5 dobozzal 1 frt 50 krtért bérmentve küld Réthy Béla, gyógyszerész Békés-Csabán.

Irodalom.

A **Vodianer F. és Flai** ismert budapesti kiadócég által a millennium alkalmából kiadott nagy illusztrált emlékműből, a Szalai-Baroti írta Magyar nemzet történetéből beérkezett hozanak az 56-ik füzet a szokottan díszesebb és képdúsabb kiállításnak. S nem kevésbé érdekes tartalommal. A török uralom végére járunk. Atejkük Karafa eperjesi versszak s utána I. József megkoronázatast. Felűnő szép műmellekiet, mely Zrinyi Ilona tipikus arcképet ábrázolja. A többi illusztráció a következő: A parkanyi csata. A szent Lyga emlékerme, Érsekújvár ostroma, Lotharingiai király arcképe, Abdurahman az utolsó buda bása, Buda ostroma, 1686-ban, Buda tervrajza, Buda megvétele, Buda visszavételére vert emlékerme, Bécs ostroma, a mohácsi csata 1687-ben, Karafa Antal gróf tábornok, Eperjes 17-ik századi látképe, Részlet I. József koronázási menetéből, Eszterhazy Pal nádor aláírása, Szechenyi György érsek aláírása, I. József ifjúkori arcképe, I. József koronázása, Eger ostroma, Munkacs vára.

»Ilyen még nem volt.« Ezt a régi szót a mely meghazudtolja Rábi Akiba ösmertes mondatát, hogy »Semmi sem új a nap alatt, ismét beigazoltott. Egyszer mind bizonyosodott, hogy hazánkban sok tóren ép oly jeleset tudunk alkotni, mint Nyugat-Európa. Ki hitte volna például, hogy egy ép oly szép illusztrált folyóiratot adhatnak ki Budapestben, mint Londonban, Párisban, Berlinben és Stuttgartban. Pedig mégis olyan az »Ezredéves Magyarországi című családi folyóirat, a melyet Budapestben (V. Váci-körút 78.) — a jót ismert Laorencius Gyula igazgató ad ki. A kétheti folyóirat technikái kivétel a magyar nyomdászati és rajzművészet válogás diadala.

Ily impozáns, fényes külsőt — tulzást nélkül állíthatjuk — egyetlen más európai lap sem mutathat föl. Az egész eredeti és új képek, — az első füzeten számszerint 25 van — minden műbarát örömet képezhetik, a háromnyelvű szöveg nemzeti tendenciája minden hazafi örömmel tölti el. A három nyelvű szöveg előnyeit nem kell külön kiemelni, mert hiszen nyilvánvaló. A mi az egyes képeket és cikkeket illeti, azt mondhatjuk, hogy aki sokat közöl, mindenkinek ad valamit. Fontos cikket találunk benne Gelléri Móról, a melynek címe »Magyarország az 1900-iki párisi világkiállításán«, érdekes csevegést a bécsi magyarokról (Gross Károlytól), »Magyarország az a külföld« (Kácsor Lipóttól), »A magyar tudományos akadémia« (Heinrich Gusztáv egyetemi tanártól). Az illusztrációk közül egyet sem emlíünk ki, mert ez nehéz feladat. Csak azt jegyezzük meg, hogy az olvasó kellemesen lesz meglepetve. Dicséretet érdemel még a pompás, színes jutalom-melléklet is. Vastag Györgyöt, amely maga megéri a füzet nevével szembe oltó árát. Ennyi előny mellett az egyes szám ára 40 kr., az előfizetés negyedévre 1 forint 80 kr., amely 6 számot tartalmaz. Ha ezt a napyszerű folyóiratot megnezzük, önkéntelenül e közlemény címe jut eszünkbe, hogy »Ilyen még nem volt.«

Nyilttér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

Hamisított fekete selyem. Egészünk el egy kis mintát a veuni szándékolt selyemből, és a hamisítás rögtön kiderül: mert míg a valódi selyem jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kiálszik, maga után csekély barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely ziros színű szallónas lesz és könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötétbarna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak megpöröb. Ha a valódi selyem hamuát őszénymunkjuk elporzik, a hamisítványé nem. — **Henzberg G. (cs. k. udvarszállító) selyemgyára Zürichben,** házhoz szállítva, postabér- és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi-szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzbesként alkalmazták köszvényes, csúszni, tagzsákokra is mindig gyákrabban rosdoltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. áruvagyontól árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; fraktár: Török József gyógyszer-szeresznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbértékű utáztant van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget »Horgony« védjegy és Richter orvosi-gyógyászat nélkül mint nem valódi utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Sömör gyógyítása.

A száraz, nedvező pikkelyes sömört (dobroet) és a velük járó tühetetlen viszketésgéget biztosan gyógyítja — még akkor is, a kik eddig sehol sem tudtak meggyógyulni — **Hebra dr. sömör-hatál** (Hechtentod) nevű szere. Alkalmazás külső és ártalmatlan. Ára 6 ft. Az árak pénzben vagy lebelvényben való beküldése után vám- és portóizetés nélkül küldi a **St. Marie-Droguerie Danzig** (Németországban.)

Alapítottatott 1858.

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(ezelőtt WALSER FERENC)

BUDAPEST, VI. ker., Külső váci-ut 45. sz.

Sürgönycim: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gőzgépet, Schmid-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzínmotorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és cseretűrészeket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidakat és egyéb vaszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat gőz-, sziz- és közli hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kuffelépítményeket vasból Tűzfecskendőköt és vízszállítókat, tüzelőszági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sarkaparó és seprőgépeket, hoekéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket pőcegődr tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű acélfelületű tűzrostélyokat egyenes és kigyóalokban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszuszberendezéseket, központi fűtéseket.

— Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek. —

Magyar mezőgazdák szövete

Budapest, V., Aikoltmány-utca 31.

BERGEDORFI TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR

kizárólagos képviselete Magyarországon elvállal:

tejgazdaságok és tejszövetkezetek munkatelepeinek szakszerű teljes felszerelését legelőnyösebb feltételek mellett; szállít legutányosabban legkötőbb

„Alfa-Laval“-lefelőzőgépek, továbbá vajköpülők, hűtők, vajgyűrők, valamint minden más tejgazdasági gépeket és edényeket.

Árjegyzékek és előirányzatok kívánatra díjmentesen küldetnek.

Valódi brünni posztó-szövetek

Valódi (ft 3-10 jó minőségű) egy (ft 4-10 jó minőségű) férfi-öltönyre (ft 4-80 jó minőségű) elegendő 3-10 m. (ft 6- jobb minőségű) szelvény (ft 7-75 finom) (ft 9- legfinomabb) (ft 10-50 kiváló finom) szelvény

Egy fekete szalonöltönyre való szelvényára 10 ft. Felöltő-szövet, loden, peruvien, dosking, állami és vasuti tisztviselőknél való szövetek, legfinomabb kamarn, cheviot stb. gyári árakon küld a legjobb hírnévnek örvendő

Kiesel-Amhof posztó gyári rakttár Brünmben.

Minták ingyen. Mintához kiküldetés. Figyelemreztetés! A t. ez. közönség figyelmeztetik, hogy direkt vásárlásnál a szövetek sokkal olcsóbbak, mint a közbéjárók által rendeltek. A brünni Kiesel-Amhof cég valamennyi szöveteket valódi gyári árakon küld, a privát-vevőket oly nagy mérvben terhelő, a gyarak által a szabónak nyújtott árendemény felszámítása nélkül.

ki isszik **Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávét?**

„Ejnye be jó!“

Mindenki ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé

megszokott kellemes élvezetéről. Mert a Kathreiner-kávé hozzátétele által elvész az idegizgató bakkvének általánosan ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- és gyomorbántalmakban szenvedőknél sok ezer esetben a legégszűségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta Kathreiner-kávé. *****

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló Kathreiner-kávé s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkvével keverve, mint tisztán nagyon szeretik. *****

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitál mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a Kathreiner-kávé, akár bakkvével vegyítve, akár tisztán.

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malából készül; a bakkvé kedvelt ízét a Kathreiner-féle gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaketintélyektől ellermelve, minden művelt államban tért hódított. Csak a Kathreiner-kávé egyesíti magában a bakkvé kellemesen ingerlő izét és a maláta-kávének egészséges, orvossági elismert és megerősített előnyeit. *****

Kérelem: Tövedések és megkárosodás kikerülése végett bevásárlás alkalmával tessék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagokban, a melyben nincs rajta a Kathreiner név, hamisított kávé val.